

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
TEATRAS IR LITERATŪRA	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: asist. dr. Neringa Klišienė Kitas (-i):	Filologijos fakultetas

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Privalomasis (Lietuvių filologija: kultūros ir medijų studijos) / Pasirenkamasis (kitų kryptų studijos)

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė	Rudens semestras	Lietuvių k.

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai:	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	32	98

Dalyko (modulio) tikslas		
<p>Šiuo dalyku siekiama rengti aukštos kvalifikacijos lietuvių filologijos specialistus, suteikiant studentams tvirtus literatūros mokslo pagrindus, sistemines tradicinės ir moderniosios lituanistikos žinias ir gebėjimą analizuoti, sisteminti bei vertinti lietuvių kalbos ir literatūros reiškinius platesniuose literatūros ir kultūros kontekstuose, filologinėje ir tarpdalykinėje perspektyvoje, profesionaliai naudoti lietuvių kalbą žodžiu ir raštu, taip pat kritiškai mąstyti, savarankiškai mokytis, bendrauti ir bendradarbiauti nacionalinėje ir tarptautinėje aplinkoje. Taip pat siekiama ugdyti gebėjimą dirbti ir mokytis savarankiškai bei grupėje, analitinį ir kūrybinį mąstymą, plėsti literatūros mokslo žinias ir gebėjimą jas taikyti, šiuolaikinės lietuvių literatūros pagrindinių reiškinių suvokimą, gebėjimą savarankiškai atlikti literatūrologinį tyrimą.</p>		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Gebės kritiškai vertinti informaciją, analizuoti reiškinius, išvelgti sudėtingas dalis ir ryšius tarp jų; gebės kelti probleminius klausimus, dalyvauti diskusijose, argumentuoti savo nuomonę.	Probleminis dėstymas; įtraukiamoji paskaita; dramos, teorinės, kritinės literatūros tekstų aptarimas; darbas savarankiškai ir grupėje;	Darbas seminaruose, pranešimas, egzaminas.
Gebės išvelgti teatrologinę ar/ir literatūrologinę, kultūros tyrimų srities problemą ir jai iširti pasirinkti tinkamą empirinę medžiagą, ją sukaupti, analizuoti, sisteminti,	Probleminis dėstymas; įtraukiamoji paskaita; dramos, teorinės, kritinės literatūros tekstų aptarimas; darbas savarankiškai ir grupėje; grupės diskusija.	Darbas seminaruose, pranešimas, egzaminas.

kritiškai vertinti, naudodamiesi adekvačiais tyrimo metodais.		
Suvoks ir gebės apibūdinti literatūrą kaip daugiareikšmį fenomeną, gebės paaiškinti literatūros formavimo (-si) dėsniumus ir principus, struktūrines, žanrines, kompozicines, stilistines, komunikacines kūrinio ypatybes ir tipus.	Probleminis dėstymas; įtraukiamoji paskaita; dramos, teorinės, kritinės literatūros tekstų aptarimas; darbas savarankiškai ir grupėje; grupės diskusija.	Darbas seminaruose, pranešimas, egzaminas.
Gebės būti atviri ir Lietuvos kultūros, ir kitų kultūrų pažinimui per kalbų mokymąsi, literatūros, kalbos ir kt. studijas, gebės įgyti Lietuvos ir kitų kultūrų žinių ir supratimo, gretinti skirtingų kultūrų reiškinius.	Probleminis dėstymas; įtraukiamoji paskaita; dramos, teorinės, kritinės literatūros tekstų aptarimas; darbas savarankiškai ir grupėje; grupės diskusija.	Darbas seminaruose, pranešimas, egzaminas.
Gebės planuoti laiką ir laikytis nustatytų terminų (užduotis atlikti laiku).	Probleminis dėstymas; įtraukiamoji paskaita; dramos, teorinės, kritinės literatūros tekstų aptarimas; darbas savarankiškai ir grupėje; grupės diskusija.	Darbas seminaruose, pranešimas, egzaminas.

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Teatro samprata. Tikrovės regimybė ir teatro tikrovė. Teatras ir literatūra. Jų santykis, kintamumas: režisūrinis, aktorinis, naratyvinis, neverbalinis ir kt. teatrai.	2		1				3	4	J. O. y Gasset, <i>Mūsų laikų tema ir kitos esė</i> , p. 385–412, 439–443 („Teatro idėja“; „Teatras kaip literatūros žanras“; „Priedai: Kaukės“).
2. Žaidimas: ritualinė prigimtis; tam tikrų praktikų sistema. Hanso-Georgo Gadamerio ir Eugeno Finko žaidimo sampratos. Šventės substancija.	2		2				4	4	A. Sverdiolas, <i>Būti ir klausti</i> , p. 181–204. E. Fink, <i>Laimės oazė: Esė apie žaidimo ontologiją</i> , p. 9–81.
3. Teatro priešistorė. Dionisas ir Dionisijos. Dievogarba ar pramoga? Kaukės fenomenas.			2				2	3	I. Trenčeni-Valdapfelis, <i>Mitologija</i> , p. 214–220 („Dionisas“). J. O. y Gasset, <i>Mūsų laikų tema ir kitos esė</i> , p. 413–439 („Priedai: Kaukės“).
4. Dramaturgijos žanrai ir jų ribos. Tragedija. Antikinė tragedija. Katarsis. Tragiškas herojus. Tragedijos poetika. Tragedijos samprata XXI a. dramaturgijoje.	2		2				4	5	G. Steiner, <i>The Death of Tragedy</i> .

5. Komedija. Komiškasis veiksmas. Farsas. Satyrinė komedija. Komizmo efektas šiuolaikinėje dramaturgijoje.	1		2					3	9	H. Bergson, <i>Juokas</i> , p. 15–146.
6. Tragikomedija. Groteskas. Tragikomedijos personažas – įsikūnijęs blogis ar auka? Tragikomedija ir modernus teatras. Melodrama.	1		1					2	6	V. Mejerhold, <i>Apie teatrą</i> , p. 15–27, 33–50; J. Grotowski, <i>Skurdžiojo teatro link</i> , p. 12–45; 66–73.
7. Šiuolaikinis teatras: pagrindiniai bruožai, temos, tendencijos.	2							2	8	Skaitmeninis metraštis „Lietuvos teatras“ (www.lteatras.lt); <i>Teatro žurnalas</i> ; M. Ivaškevičiaus, H. Kunčiaus, M. Nastaravičiaus, P. Pukytės, D. Zavedskaitės ir kt. pasirinktų pjesių fragmentai.
8. Režisierius: veiklos strategijos ir metodai. Aktorius ir vaidmuo. Aktoriaus – žiūrovų santykis. Proceso drama (pagal Allaną Owensą).	1		1					2	4	R. Vasinauskaitė, <i>Laikinumo teatras: lietuvių režisūros pokyčiai 1990–2001</i> (papildomai).
9. Spektaklio modelis. Esminiai teatrinės kalbos bruožai. Aleksandras Mitta: „dramaturgijos stereotipai“.	2							2		
10. Michel Vinaver dramatinio teksto suvokimo metodas ir jo pritaikymo galimybė.	1		3					3	9	F. X. Kroetzo pjesės „Darbas namuose“ fragmentų analizė.
11. Teatro elementai literatūroje: kaukė, konfliktas, vaidmenys, dialogas; poeto vaidmuo; išpažintis – iliuzija ir tikrumas.			2					2	8	J. Aisčio, H. Radausko, A. Marčėno, J. Savickio ir kt. kūrybos analizė (pasirinktinai).
12. Pranešimas									12	Pristatomas per seminarus, 15–20 min.
13. Egzamino rašto darbas (20 000–24 000 sp. ž.)									20	
14. Egzaminas				2				2	6	Dalyko medžiagos peržvalga.
Iš viso	14		16	2				32	98	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas seminaruose	20 %	Semestro metu	Vertinama 0–2 balais: 2 balai: aktyviai dalyvauja diskusijose, argumentuotai atsako į klausimus, formuluoja problemas ir klausimus, teikia motyvuotų kritinių pastabų ar įžvalgų; 1 balas: dalyvauja diskusijose, atsako į užduodamus klausimus; 0 balų: beveik nedalyvauja diskusijoje arba praleido daugiau nei 1/3 seminarų.
Pranešimas	20 %	Semestro metu	Vertinama 0–2 balais. Gera parengtas pranešimas (15–20 min.) turi atitikti pasirinktos analizės temas tikslus, atspindėti studentų

			gebėjimą analitiškai mąstyti bei pritaikyti paskaitų metu įsavintas sąvokas. Vertinamas išsamus susipažinimas su medžiaga, gebėjimas ją įdomiai ir problemiška pateikti, tinkamų pavyzdžių parinkimas.
Egzamino rašto darbas	60 %	Egzaminų sesijos metu	<p>Rašto darbą (20 000–24 000 sp. ž.) sudaro: išsami pasirinkto dramatinio kūrinio fragmento analizė; atsakymas žodžiu į klausimą iš dalyko temų.</p> <p>Gera parengta dramatinio kūrinio analizė turi apimti 1–3 probleminius aspektus, atspindėti studentų gebėjimą analitiškai mąstyti bei pritaikyti paskaitų metu įsavintas teatrologines sąvokas.</p> <p>Vertinama: nagrinėjamos medžiagos išmanymas, teatro problemų suvokimas ir motyvuotas jų išdėstymas, nuoseklumas, pasirinktos problemos analizė, gramatinių, punktuacijos, stiliaus klaidų nebuvimas.</p> <p>Klausimas žodžiu: nagrinėtos medžiagos išmanymas – studentai turi pateikti argumentuotą savo požiūrį į problemiškus XX a. teatro bei ir šiuolaikinės dramaturgijos reiškinius savarankiškai parinkdami pavyzdžius iš perskaitytos teorinės (skirtos teatro, dramaturgijos problemoms). literatūros. Vertinimai graduojami pagal aptariamą medžiagos išsamumą. Pažymys mažinamas už kalbos ir stiliaus klaidas.</p> <p>Vertinama nuo 1 iki 10 balų, vadovaujantis VU Studijų rezultatų vertinimo tvarka. Gautas egzamino balas dauginamas iš 0,6.</p>

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Henri Bergson	2014	<i>Juokas</i>		Vilnius: Vaga
Eugen Fink	2018	<i>Laimės oazė: Esė apie žaidimo ontologiją</i>		Vilnius: Apostrofa
José Ortega y Gasset	1999	<i>Mūsų laikų tema ir kitos esė</i>		Vilnius: ALK/Vaga
Jerzy Grotowski	2011	<i>Skurdžiojo teatro link</i>		Vilnius: Apostrofa
Vsevolod Mejerhold	2008	<i>Apie teatrą</i>		Vilnius: Apostrofa
George Steiner	1961 (2010)	<i>The Death of Tragedy</i>	Bet kuris leidimas	Princeton University Press
Arūnas Sverdiolas	2002	<i>Būti ir klausti: Hermeneutinės filosofijos studijos („Meno žaidimas“)</i>	t. 1	Vilnius: Strofa
		<i>Teatro žurnalas</i>		
		Skaitmeninis metraštis <i>Lietuvos teatras</i>		www.lteatras.lt
Papildoma literatūra				
Cormac Power	2008	<i>Presence in Play: A Critique of Theories of Presence in the Theatre</i>		Amsterdam-New York: Rodopi

Keith Sanger	2001	<i>The Language of Drama</i>		London and New York: Routledge
Rasa Vasinauskaitė	2010	<i>Laikinojo teatro: lietuvių režisūros pokyčiai 1990–2001</i>		Vilnius: Šviesa.

ATNAUJINTA: 2026-04-07